

HANKKEISTA APUA JOHTAMISEEN: ESIMERKKINÄ SOTE DIGITALISAATION SEURANTA - STEPS

Tutkimuspäällikkö
Hannele Hyppönen

18.5.2018

TEHY koulutuspäivät - Hankkeista apua johtamiseen/ STePS/ Hannele Hyppönen

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

STEPS TIEDONKERUU JA TULOSTEN RAPORTOINTITAVAT

SOTE DIGITALISAATION SEURANTA (STEPS)

Koko perusjoukkoa hyvin edustavat 5 kyselytutkimusta

- Terveydenhuollon johdolle (2003, 2005, 2007, 2010, 2014, 2017)
  - Perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, yksityiset te-palveluntuottajat tietojärjestelmäpalveluiden saatavuus ja käyttöaste
- Sosiaalihuollon johdolle (2001, 2010, 2014, 2017)
  - Kuntien, erityishuoltopiirien, yksityiset so-palveluntuottajat saatavuus ja käyttöaste
- Kansalaisille (2014, 2017)
  - Edustava otos VRKn rekisteristä, sote digipalveluiden käyttö, esteet, hyödyt, tarpeet
- Lääkäreille (2010, 2014, 2017)
  - Työikäiset lääkärit (lääkäriliiton rekisteristä), tietojärjestelmäpalveluiden käyttökokemukset
- Sairaanhoidajille (2017)
  - Työikäiset sairaanhoitajakoulutuksen saaneet (sairaanhoitajaliiton ja TEHYn rekist) käyttökokemukset

TULOSTEN DYNAAMINEN RAPORTOINTI TIETOKANNASSA JA RAPORTTEINA

- Avaintulokset tarjotaan saataville tietokantaraportteina hankkeen aikana
(<https://www.thl.fi/fi/tilastot/tilastotietokannat/tietokantaraportit>)
- Tietokantaraportit mahdollistavat **käyttäjän omat valinnat** aineistoiden tarkasteluun. Eri mittareilla mitattuja tuloksia voi tarkastella esimerkiksi maakunnittain, toimintasektoreittain, asiakasryhmittäin tai tietojärjestelmittäin.
- Julkaisut tarjoavat **tutkijoiden valitsemista mittareista** keskeiset kyselykohtaiset tulokset, sekä syvällisempää tietoa tuloksia selittävistä/ ennustavista tekijöistä.

THL-RAPORTTEJA:

TIETO- JA VIESTINTÄTEKNOLOGIAN KÄYTTÖ TERVEYDENHUOLLOSSA VUONNA 2017. TILANNE JA KEHITYKSEN SUUNTA. [THL RAPORTTI 5/2018](http://urn.fi/urn:isbn:978-952-343-108-9) ([HTTP://URN.FI/URN:ISBN:978-952-343-108-9](http://urn.fi/urn:isbn:978-952-343-108-9))

TIETO- JA VIESTINTÄTEKNOLOGIAN KÄYTTÖ SOSIAALIHUOLLOSSA VUONNA 2017. [THL RAPORTTI 1/2018](http://urn.fi/urn:isbn:978-952-343-044-0) ([HTTP://URN.FI/URN:ISBN:978-952-343-044-0](http://urn.fi/urn:isbn:978-952-343-044-0))

SOSIAALI -JA TERVEYDENHUOLLON SÄHKÖINEN ASIOINTI. KANSALAISTEN KOKEMUKSET JA TARPEET. [THL RAPORTTI 3/2018](http://urn.fi/urn:isbn:978-952-343-103-4) ([HTTP://URN.FI/URN:ISBN:978-952-343-103-4](http://urn.fi/urn:isbn:978-952-343-103-4))

ENGLANNINKIELINEN KOOSTERAPORTTI. TULOSSA RAPORTOINTIKAUDEN PÄÄTTYESSÄ

LEHTIARTIKKELEITA (PALJON MUUTAKIN TULOSSA, KS. STEPS-VERKKOSIVUT):

SAIRAAHOITAJIEN ARVIOT POTILASTIETOJÄRJESTELMISTÄ 2017. FINNISH JOURNAL OF EHEALTH AND EWELFARE 2018;10(1), 30-59. ([HTTPS://JOURNAL.FI/FINJEHEW/ARTICLE/VIEW/65363](https://journal.fi/finjehew/article/view/65363))

LÄÄKÄRIEN ARVIOT POTILASTIETOJÄRJESTELMISTÄ PARANTUNEET HIEMAN. HYVÄKSYTTY SUOMEN LÄÄKÄRILEHTI, JULKAISTAAN ELOKUUSSA 2018 (34/2018).

LÄÄKÄRIT JA HOITAJAT PAREMPIEN TIETOJÄRJESTELMIEN KEHITTÄMISTYÖSSÄ: KYVYKKÄÄT JA INNOKKAAT KÄYTTÄJÄT ALIHYÖDYNNETTYINÄ. HYVÄKSYTTY FINJEHEW 4.5.2018

TUTKIMUKSESTA TIIVIISTI -JULKAISUJA SOTE-TIETO STRATEGIAN PÄÄKOHDITTAIN:

KANSALAINEN – PYSTYN ITSE? KOKEMUKSIA SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON SÄHKÖISISTÄ PALVELUISTA KANSALAISILLE. [TUTKIMUKSESTA TIIVIISTI 2/2018. TAMMIKUU 2018](http://www.thl.fi/tilastot/tilastotietokannat/tietokantaraportit)

Avaintulokset tarjotaan saataville tietokantaraportteina hankkeen aikana (<https://www.thl.fi/fi/tilastot/tilastotietokannat/tietokantaraportit>).

ORGANISAATIOKYSELYIDEN MITTARIT JA ULOTTUVUUDET

Uloottuvuudet

- Alue
- Vuosi
- Pääasiallinen potilastietojärjestelmä
- Toimintasektori

Mittarit (pääluokat)

- Oman terveyden edistämispalveluita tarjolla
- Palveluiden e-valintapalveluita tarjolla
- Sähköinen kysymysvastauspalvelu tarjolla
- Organisaatio tarjoaa potilaalle tiedot sähköisesti
- Omakantapalvelut tarjolla
- Tiedonvaihdon e-palvelut tarjolla kansalaisille
- Kertomusjärjestelmä (EPR) laajasti käytössä
- Oman organisaation keskeiset potilastiedot tarjolla
- Listauksia oman organisaation potilaista tarjolla sähköisesti
- Päätöksentekitoiminnallisuuksia saatavilla paikallisesti
- Työpaikkakoulutusta tiedonhallintaan tarjottu
- Ensihoidon tiedonvaihto toimii
- Tiedonvaihdon palveluja saatavilla alueellisesti
- Paikallinen tiedonvaihto so-te tarjolla
- Tiedonvaihto valtakunnallisesti tarjolla
- Johtamisessa tarvittavia tietoja tarjolla sähköisesti
- Paikallisia toimintatiedon tietovarastoja tarjolla
- Tietoturva turvattu
- Rakenteiset tiedot käytössä
- Yhteiset standardit käytössä
- Aluearkkitehtuurityöhön osallistuminen
- Valtakunnalliseen tietohallintoyhteistyöhön osallistuminen

AMMATTILAISKYSELYIDEN MITTARIT JA ULOTTUVUUDET

■ Ulottuvuudet:

- Tutkimusvuosi
- Alue (Maakunta)
- Päätoimen potilastietojärjestelmä
- Päätoimen työnantajasektori
- EHR kokemus

Mittarit (pääluokka):

- Tietojärjestelmien tekninen toimivuus
- Tietojärjestelmien integraatio
- Tietojärjestelmien helppokäyttöisyys
- Työtä tukevien toimintojen saatavuus
- Tietojärjestelmien kuormittavuus
- Palautteenanto tietojärjestelmistä
- Osallistuminen kehittämiseen
- IT-käytön osaaminen
- Tiedonvaihdon tavat
- Tietojärjestelmien tuki yhteistyölle
- Tietojärjestelmien vaikutukset

KANSALAISKYSELYN MITTARIT JA ULOTTUVUUDET

Uloottuvuudet

- Alue
- Vuosi
- Käytössä tunnukset sähköiseen asiointiin
- Ikä
- Sukupuoli
- Koulutustaso
- Asuinaluetyyppi
- Krooninen sairaus
- Palveluiden käyttö

Mittarit

- Mahdollisuus ja kyky asioida sähköisesti
- E-palveluiden käyttäjät
  - Itsehoitopalveluiden käyttö
  - Valinta- ja hakeutumispalveluiden käyttö
  - Omien potilastietojen käyttö
  - Tiedonvaihdon ja viestinnän palveluiden käyttö
  - Palautepalveluiden käyttö
- E-asioinnin hyödylliseksi kokeneet
  - E-itsehoito käyntien vähentäjänä
  - E-hakeutumispalvelut vähentävät käyntejä
  - E-asiakastietojen saanti vähentää käyntejä
  - E-tiedonvaihto vähentää käyntejä
  - E-palautepalvelut vähentävät käyntejä
  - Toisen puolesta e-asiointi vähentää käyntejä
- E-palveluiden esteitä kokeneet
  - Luottamus esteenä
  - Tekniikka/osaaminen esteenä
  - E-palveluiden laatu esteenä
  - Saatavuus esteenä
- E-itsehoitopalveluiden tarpeellisuus
- E-hakeutumispalveluiden tarpeellisuus
- Omien tietojen e-katselupalveluiden tarpeellisuus
- E-asiointipalveluiden tarpeellisuus
- E-tahto/palautepalveluiden tarpeellisuus

TIETOKANTARAPORTIT KANSALAIKYSELYSTÄ

Kaikki mittarit ja ulottuvuudet (kuutio)

https://sampo.thl.fi/pivot/beta/en/steps/kansalais/fact_steps_kansalais
https://sampo.thl.fi/pivot/beta/fi/steps/kansalais/fact_steps_kansalais
https://sampo.thl.fi/pivot/beta/sv/steps/kansalais/fact_steps_kansalais

Tulokset mittareittain maakuntakartalla (tiiviste 1)

https://sampo.thl.fi/pivot/beta/en/steps/kansalais/summary_tiiviste1
https://sampo.thl.fi/pivot/beta/fi/steps/kansalais/summary_tiiviste1
https://sampo.thl.fi/pivot/beta/sv/steps/kansalais/summary_tiiviste1

Mittarit alueittain monipylväskaavioina (tiiviste 2)

https://sampo.thl.fi/pivot/beta/en/steps/kansalais/summary_tiiviste2
https://sampo.thl.fi/pivot/beta/fi/steps/kansalais/summary_tiiviste2
https://sampo.thl.fi/pivot/beta/sv/steps/kansalais/summary_tiiviste2

Säästyneet käynnit palveluittain ja alueittain radarkaaviona

https://sampo.thl.fi/pivot/beta/en/steps/kansalais/summary_tiiviste3
https://sampo.thl.fi/pivot/beta/fi/steps/kansalais/summary_tiiviste3
https://sampo.thl.fi/pivot/beta/sv/steps/kansalais/summary_tiiviste3

Aikavertailu mittareittain ja maakunnittain

https://sampo.thl.fi/pivot/beta/en/steps/kansalais/summary_tiiviste4
https://sampo.thl.fi/pivot/beta/fi/steps/kansalais/summary_tiiviste4
https://sampo.thl.fi/pivot/beta/sv/steps/kansalais/summary_tiiviste4

Maakuntien vertailu pylväskaaviona mittareittain

https://sampo.thl.fi/pivot/beta/en/steps/kansalais/summary_tiiviste5
https://sampo.thl.fi/pivot/beta/fi/steps/kansalais/summary_tiiviste5
https://sampo.thl.fi/pivot/beta/sv/steps/kansalais/summary_tiiviste5

Kaikki mittarit taulukkona 2014 ja 2017

https://sampo.thl.fi/pivot/beta/en/steps/kansalais/summary_tiiviste6
https://sampo.thl.fi/pivot/beta/fi/steps/kansalais/summary_tiiviste6
https://sampo.thl.fi/pivot/beta/sv/steps/kansalais/summary_tiiviste6

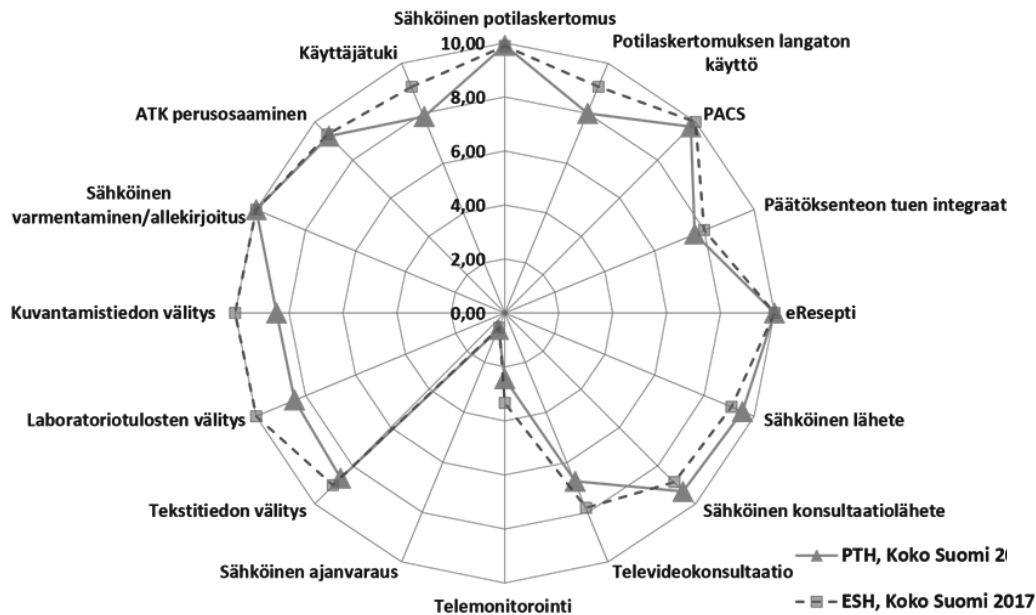

ESIMERKKEJÄ TULOKSISTA

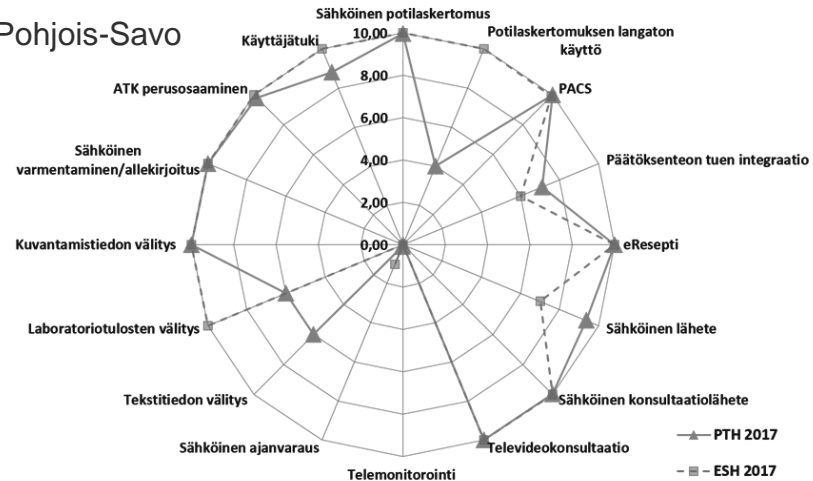
ORGANISAATIOKYSELYISTÄ: POTILAS/ASIAKASTIETOJÄRJESTELMÄT KATTAVASTI KÄYTÖSSÄ **TERVEYDENHUOLLOSSA** JA KÄYTTÖASTE **KORKEA, ERILLISIÄ JÄRJESTELMIÄ RUNSAASTI**

- **Sosiaalihuollossa** julkisista organisaatioista viidellä prosentilla ei ollut asiakastietojärjestelmää käytössä vuonna 2017, julkisella sektorilla järjestelmä puuttui useimmin perheoikeudellisissa palveluissa.
- **Kaikkea asiakasdokumentaatiota ei tallennettu sosiaalihuollossa**: vajaa viidennes julkisen sosiaalihuollon organisaatioista tallensi vuonna 2017 asiakasdokumentaatiosta vähemmän kuin 80 % asiakastietojärjestelmään.

TERVEYDENHUOLLON JA SOSIAALIHUOLLON JOHDON KYSELYT: ICT-PROFILIEN VERTAILU TARJOAA TIETOA ERI TOIMINNALLISUUKSIEN LEVIÄMISESTÄ

Pohjois-Savo

Lähde: Reponen ym. Tieto- ja viestintäteknologian käyttö terveydenhuollossa vuonna 2017. Tilanne ja kehityksen suunta <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-108-9>

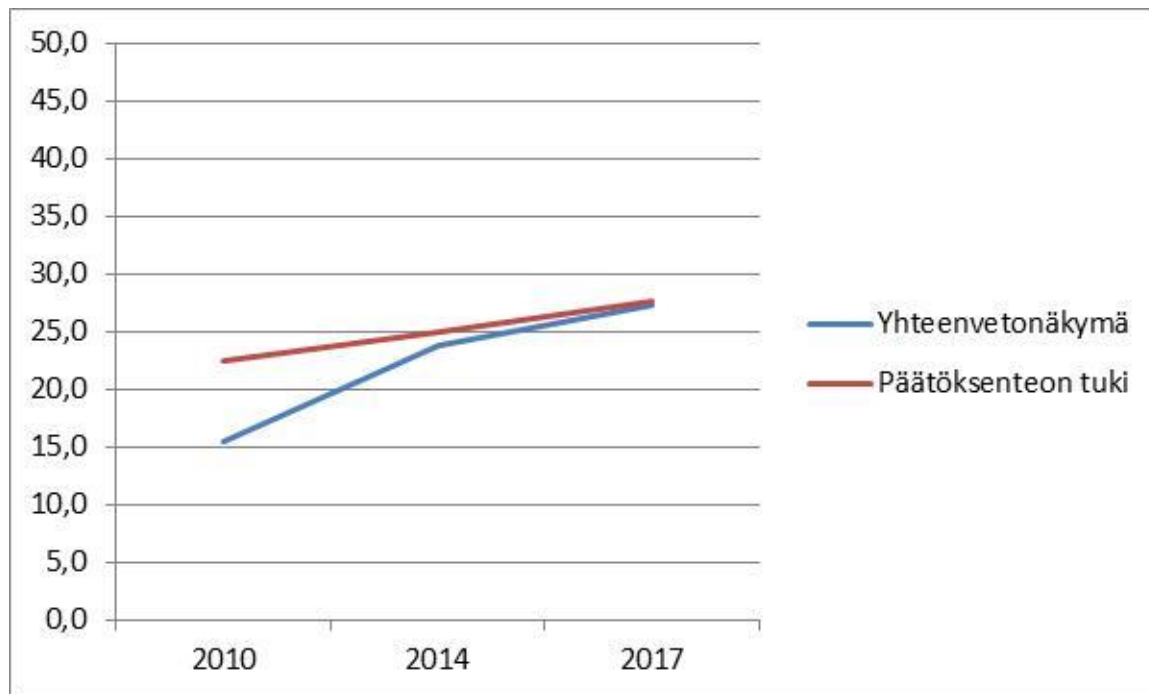
RAKENTEISTA TIETOA ENTISTÄ ENEMMÄN TARJOLLA, SITÄ HYÖDYNTÄVIEN TYÖTÄ TUKEVIEN TOIMINNALLISUUKSIEN KEHITTYMINEN HIDASTA

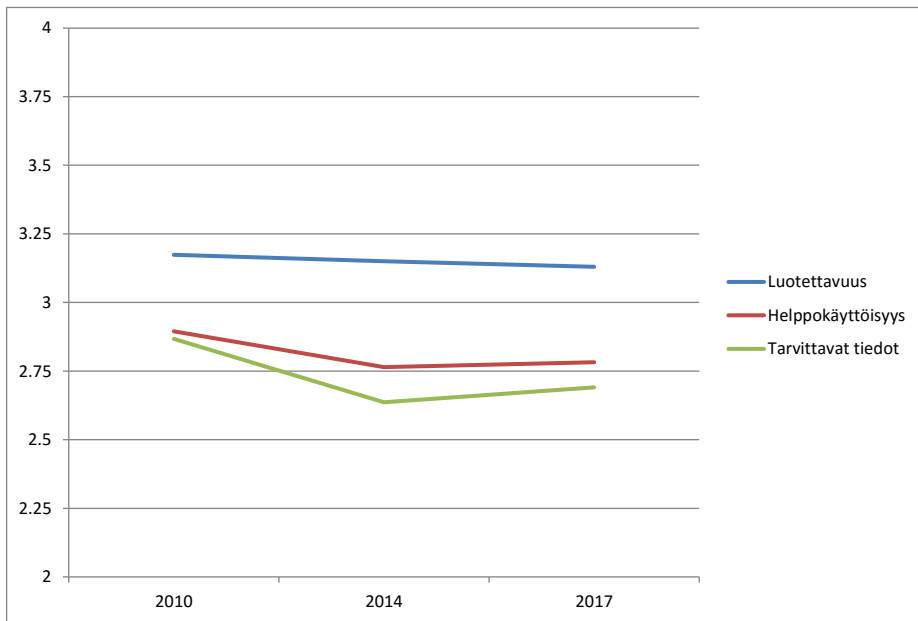
- Kantapalveluihin liittyminen edellyttää, että toimenpiteet, diagnoositiedot ja lääkitys on esitetty rakenteisena.
- Näitä vastaavia luokituksia ovat SPAT (toimenpideluokitus), ICD-10 (tautiluokitus) sekä ATC-luokitus (lääkkeet).
- Kantapalveluihin tarvitaan luokiteltuna myös riskitiedon tyyppi ja SOTE-organisaatiorekisteri, jonka avulla julkiset ja yksityiset organisaatiot tunnistetaan.
- Näitä tietoja hyödyntävät rakenteisessa muodossa Kannan **potilasyhteenveto**, **päätöksentukijärjestelmät** sekä erilaiset **listaukset**, jotka tarjoavat ammattilaiselle potilaasta koostetietoa ja ohjaavat hoitopäätöksiä.

YHTEENVETONÄKYMIIEN JA PÄÄTÖKSENTUEN HELPPO SAATAVUUS KEHITTÄNYT AMMATTILAISTEN MIELESTÄ HITAASTI

Samaa mieltä (4-5 asteikolla 1-5) olevien lääkäreiden osuus (%)

väittämät yhteenvetönäkymien ja päätöksenteon tuen helposta saatavuudesta

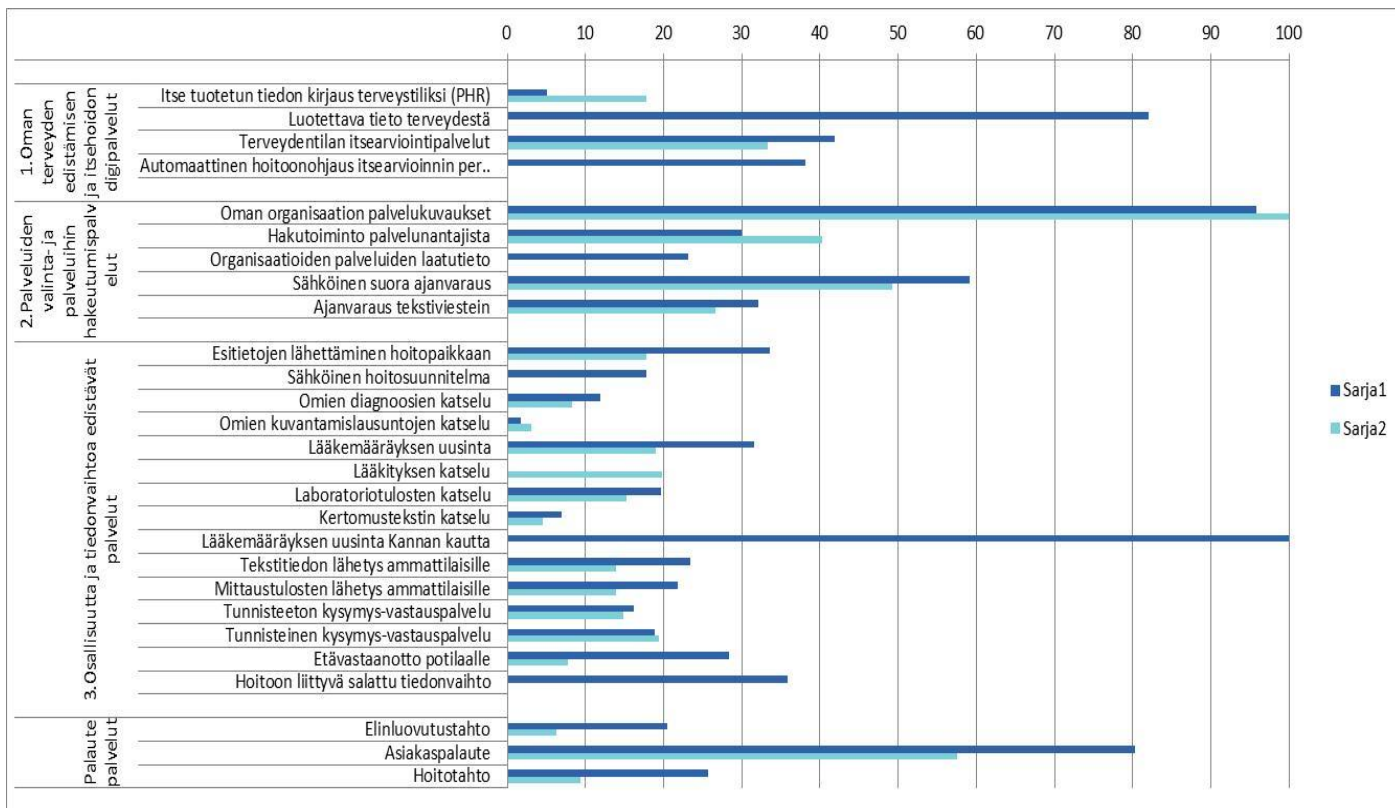

Potilaskertomusjärjestelmien ”fiksuus” ei lääkäreiden kokemana summamuuttujien keskiarvoilla mitattuna juuri parantunut tarkastelujaksolla.

Järjestelmien luotettavuus on ollut koko tarkastelujakson hienoisessa laskussa.

Helppokäyttöisyyden ja tarvittavien potilastietojen saatavuuden lasku näyttää taittuneen vuonna 2014 ja kääntyneen hienoiseen nousuun.

VÄESTÖLLE SUUNNATTUJEN DIGIPALVELUIDEN KEHITTYMINEN – ESIM. SOTE-DIGIPALVELUIDEN TARJONNAN KEHITYS – PTH 2017 VS 2014 – MAAKUNTIEN VERTAILU VS. KANSALLISET TAVOITTEET

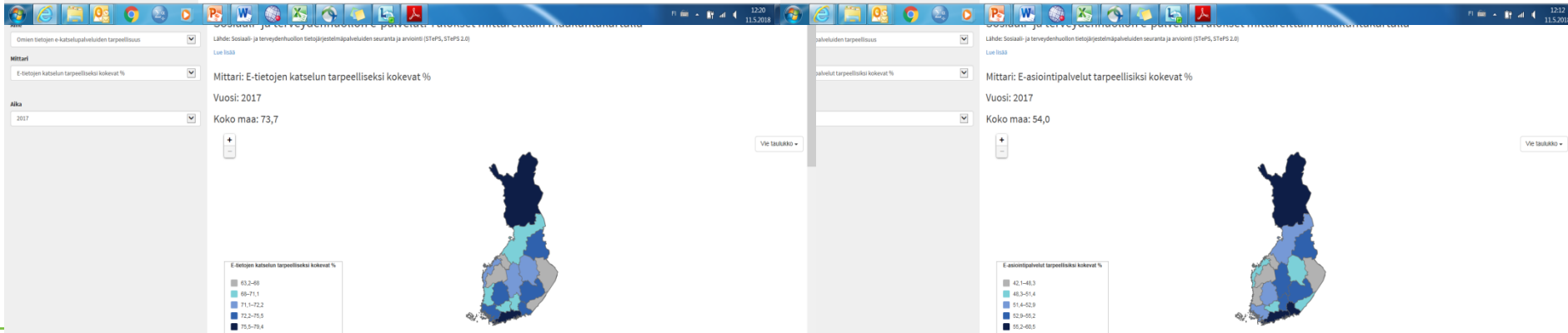
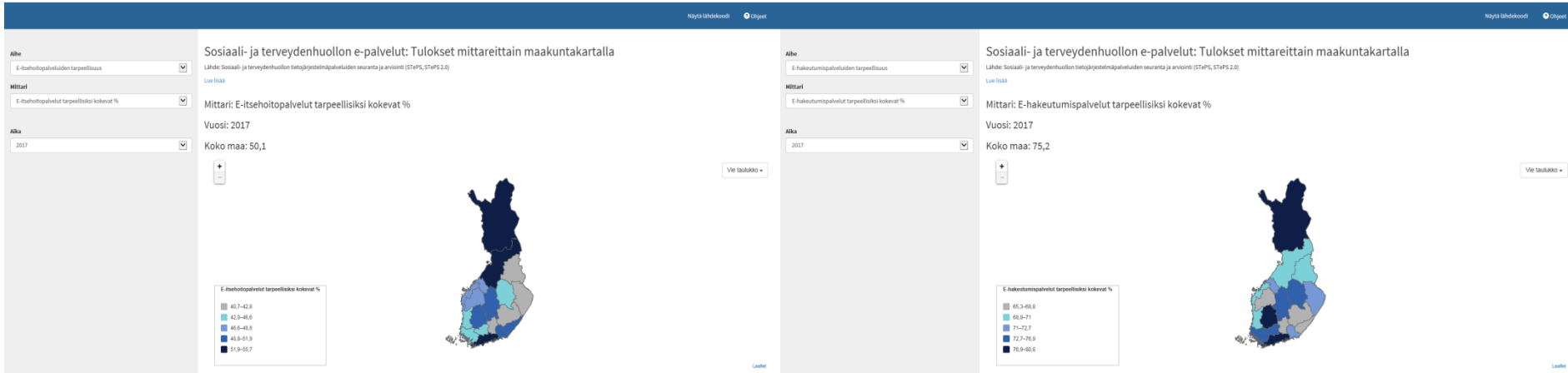
Eri digipalveluiden saatavuus väestölle perusterveydenhuollossa vaihtelee voimakkaasti, osin kehitys on ollut voimakasta, osin hyvin hidasta [9]

Valtakunnalliset palvelut ovat syrjäyttämässä osan paikallisista palveluista (mm lääkemääräyksen uusinta)

Lähde: Reponen ym. Tieto- ja viestintäteknologian käyttö terveydenhuollossa vuonna 2017. Tilanne ja kehityksen suunta <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-108-9>

TIETOKANTARAPORTEISSA OMA VALINTA INDIKAATTOREISTA, ESIM. KANSALAISTEN TARVE ERI E-PALVELUIHIN JA VAIHTELU MM. MAAKUNNITTAIN (LAPISSA SUURIN TARVE) [HTTPS://SAMPO.THL.FI/PIVOT/BETA/FI/STEPS/KANSALAI/SUMMARY](https://sampo.thl.fi/pivot/beta/fi/steps/kansalais/summary) TIIVISTE1

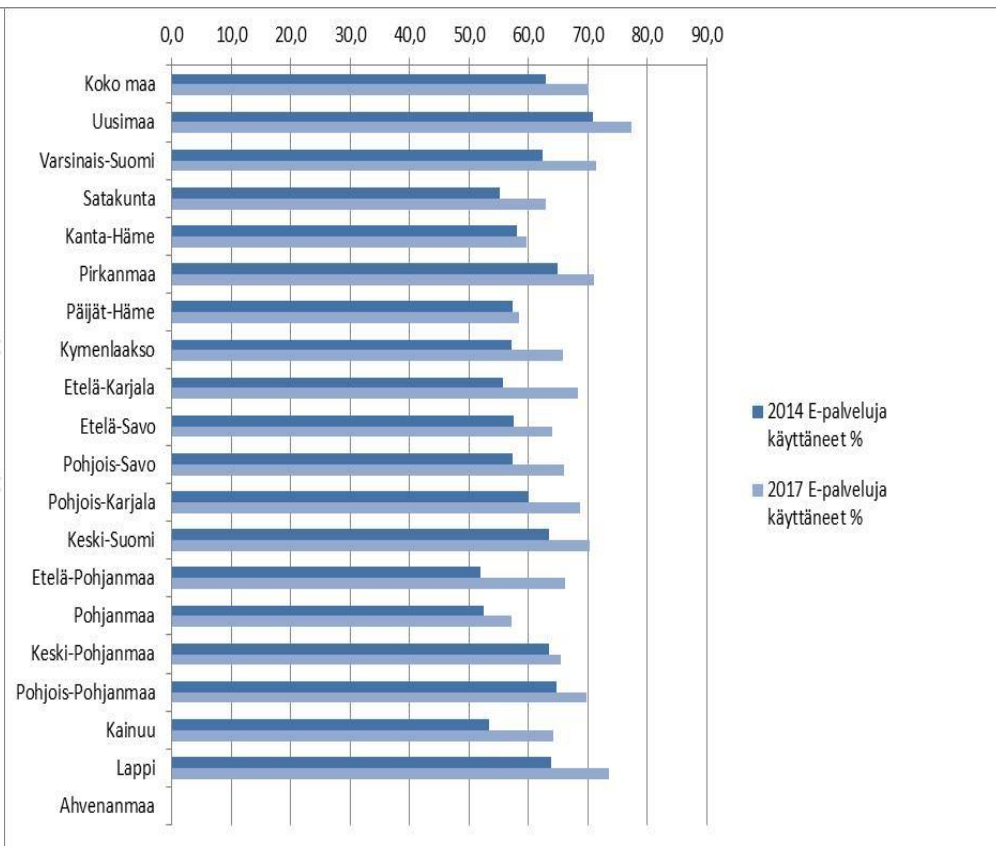
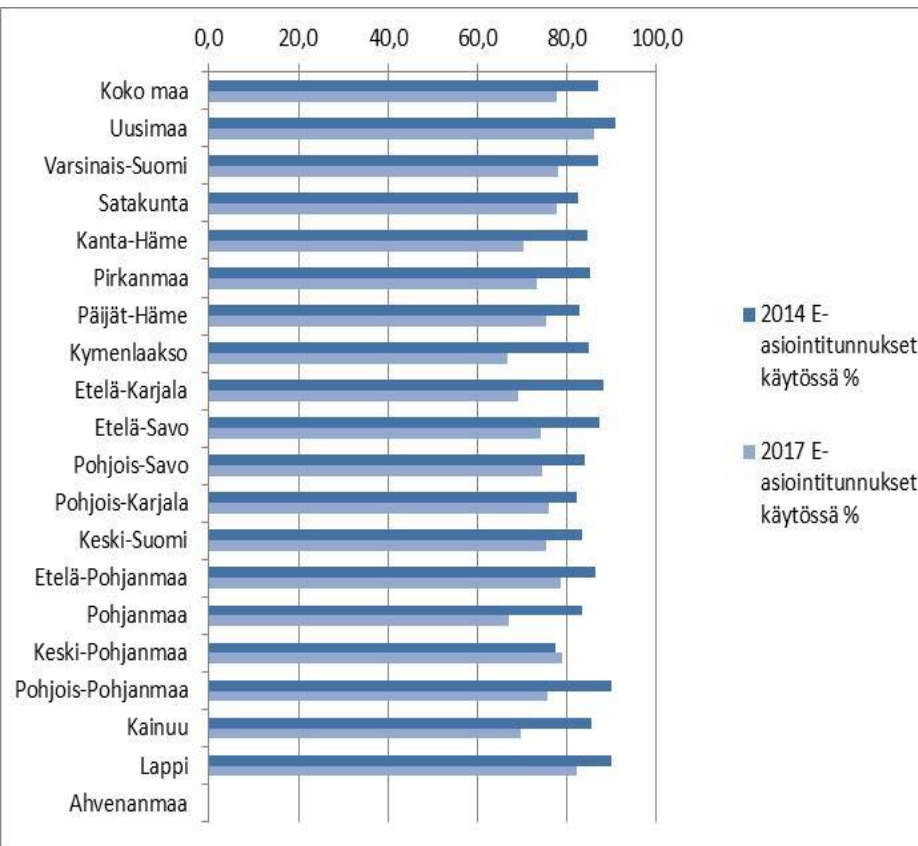
18.5.2018

TEHY koulutuspäivät - Hankkeista apua ihmiseen / STEPS/ Hannele Hyppönen

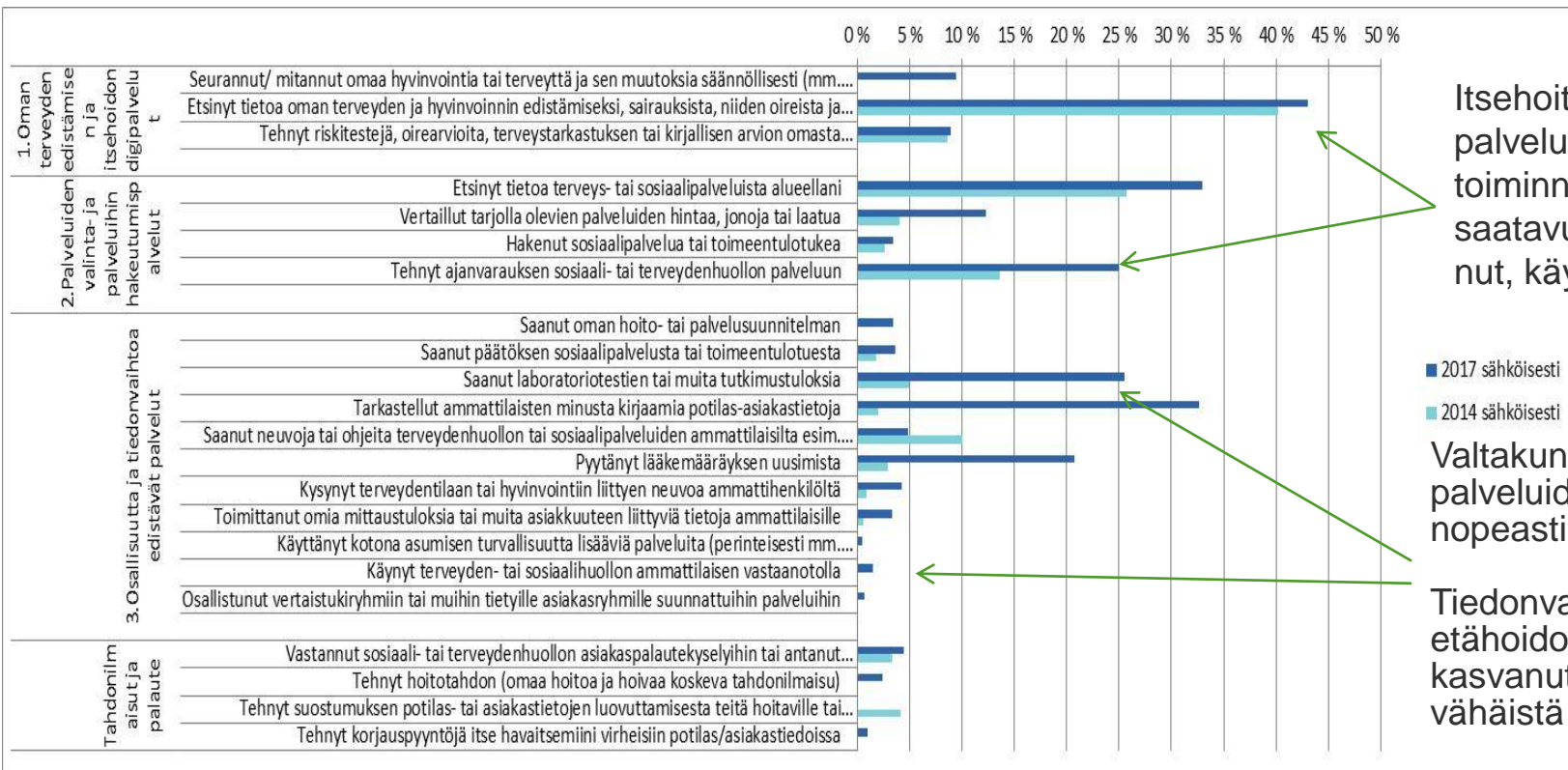
17

TIETOKANTARAPORTEISSA ESIM, ASIOINTITUNNUKSIEN KÄYTTÖ MAAKUNNITTAIN, SOTE E-PALVELUIDEN KÄYTTÖ MAAKUNNITTAIN JA NÄIDEN KEHITYS 2014 - 2017

[HTTPS://SAMPO.THL.FI/PIVOT/BETA/FI/STEPS/KANSALAI/SUMMARY_TIIVISTE4](https://sampo.thl.fi/pivot/beta/fi/steps/kansalais/summary_tiiviste4)

JULKAISUISSA TUTKIJOIDEN VALITSEMIA TULOKSIA: ESIM. Noin 68% väestöstä oli käyttänyt sote-verkkopalveluja vuonna 2017 vuonna 2014 vastaava luku oli 58%

Itsehoito- ja palveluun pääsytoiminnallisuuden saatavuus parantunut, käyttö laajaa

■ 2017 sähköisesti
■ 2014 sähköisesti

Valtakunnallisten palveluiden käyttö on nopeasti lisääntymässä

Tiedonvaihdon ja etähoidon saatavuus kasvanut, käyttö vielä vähäistä

TIETOKANTARAPORTEISSA MAAKUNTIEN VERTAILU INDIKAATTOREITTAIN PYLVÄSKAAVIOINA, ESIM. ITSENÄISESTI E-ASIOIMAAN KYKENEVIEN MÄÄRÄ - VAIHTELEE MAAKUNNITTAIN.

[HTTPS://SAMPO.THL.FI/PIVOT/BETA/FI/STEPS/KANSALAISSUMMARY_TIIVISTE5](https://sampon.thl.fi/pivot/beta/fi/steps/kansalais/summary_tiiviste5)

Aihe
Mahdollisuus ja kyky asioida sähköisesti

Mittari
Pystyy asioimaan sähköisesti itsenäisesti %

Alka
2017

Ikä
Ikäryhmät yhteensä

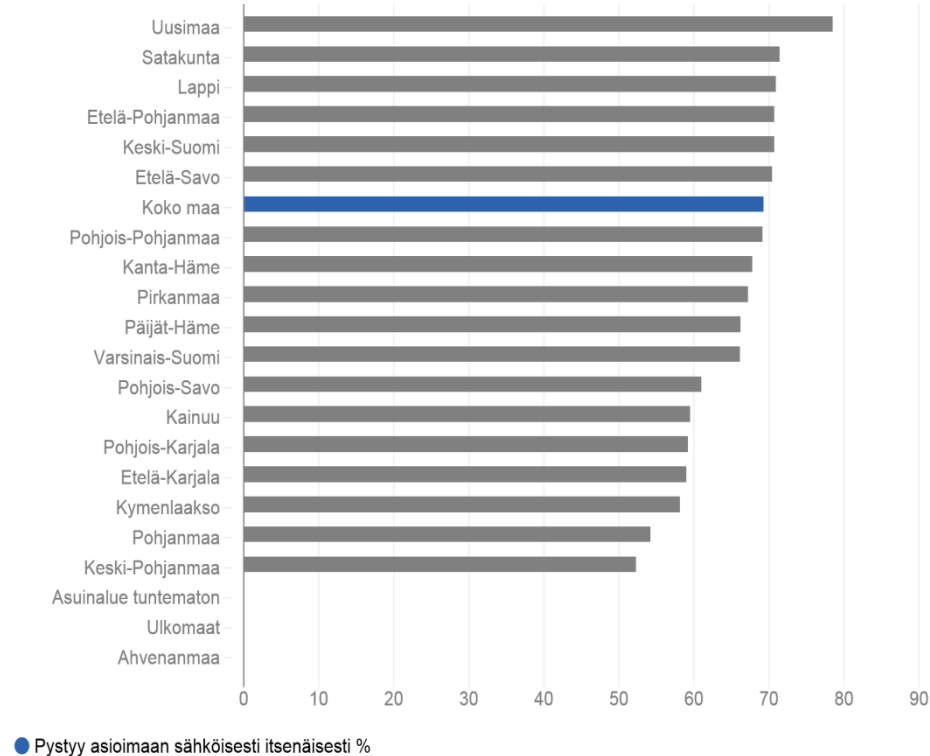
Sukupuoli
Sukupuolet yhteensä

Koulutusaste
Kaikki koulutusasteet

Asuinalue
Kaikki asuinalueet

Krooninen sairaus
Vastaajalla krooninen sairaus

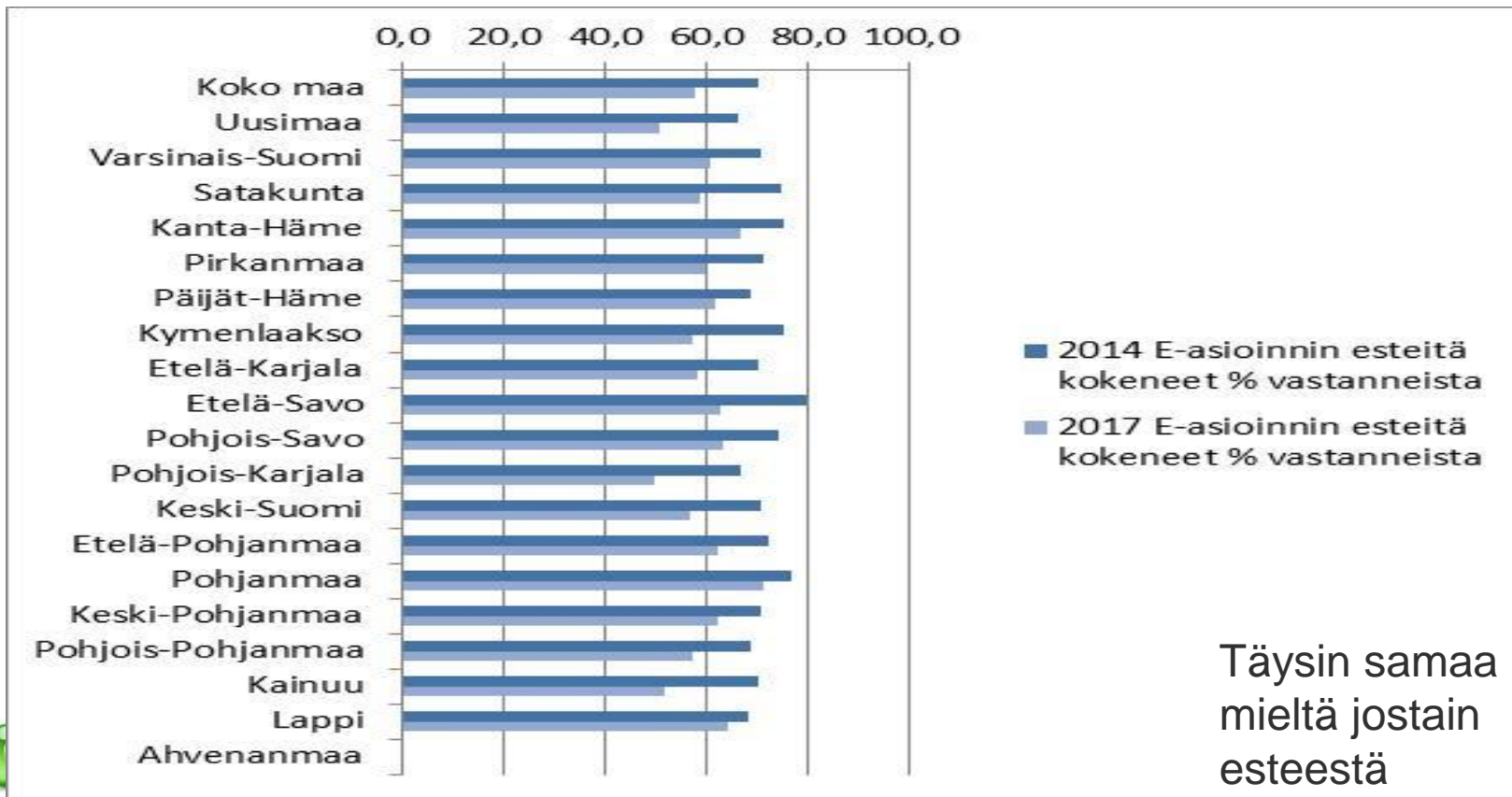
Palveluiden käyttö
Kaikki palveluiden käyttömäärät

Tähän kuvioon valittu vain vastaajat, joilla krooninen sairaus.

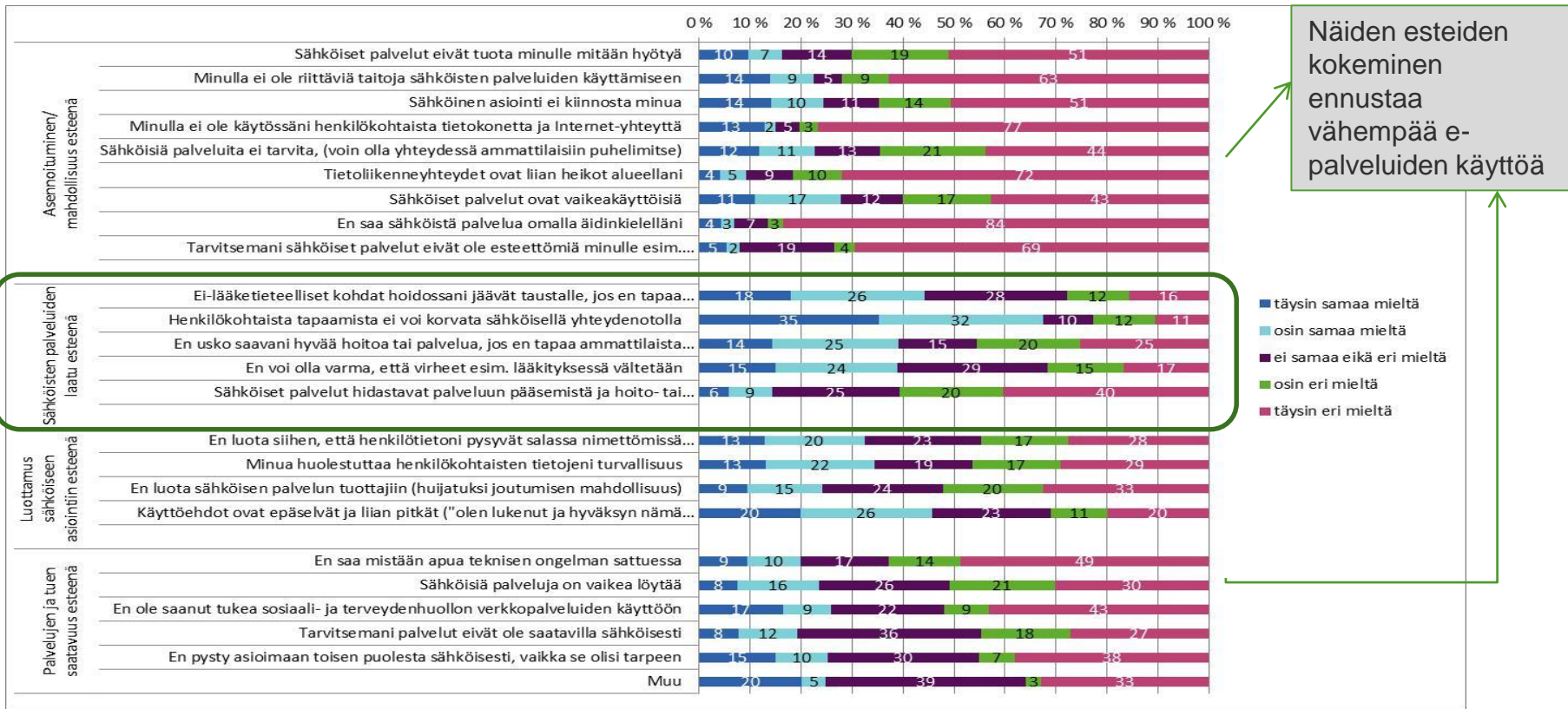
ESTEIDEN KOKEMINEN ON VÄHENTYNYT

[HTTPS://SAMPO.THL.FI/PIVOT/BETA/FI/STEPS/KANSALAIIS/SUMMARY_TIIVISTE4](https://sampo.thl.fi/pivot/beta/fi/steps/kansalais/summary_tiiviste4)

Täysin samaa mieltä jostain esteestä

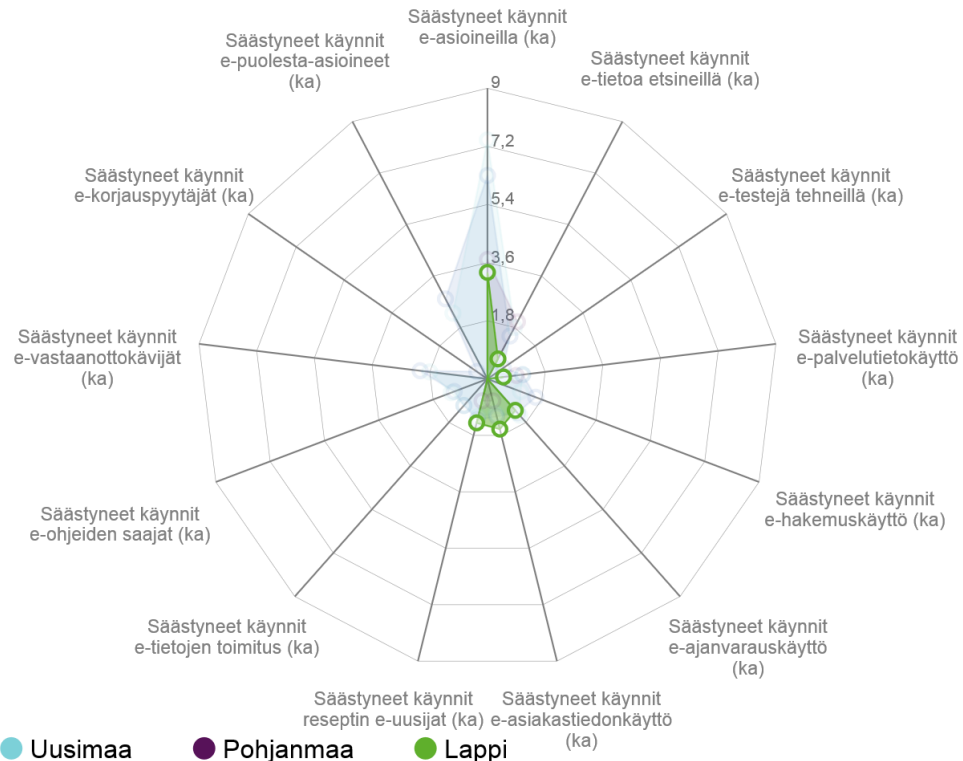
SÄHKÖISTEN PALVELUJEN KÄYTÖN ESTEET: epäily sähköisten sote-palveluiden laadusta vahvin este, mutta ei ennustanut käyttöä (käyttämättömyyttä)

ERI E-PALVELUIDEN POTENTIAALI SÄÄSTÄÄ PERINTEISIÄ YHTEYDENOTTOJA VAIhtelee MAAKUNNITTAIN, LAPISSA VÄHEMMÄN KUIN MM UUDELLAMAALLA, KESKIMÄÄRÄINEN SÄÄSTÖ/ASIAKAS/V 6.4 YHTEYDENOTTOA

[HTTPS://SAMPO.THL.FI/PIVOT/BETA/FI/STEPS/KANSALAI/SUMMARY_TIIVISTE3](https://sampo.thl.fi/pivot/beta/fi/steps/kansalais/summary_tiiviste3)

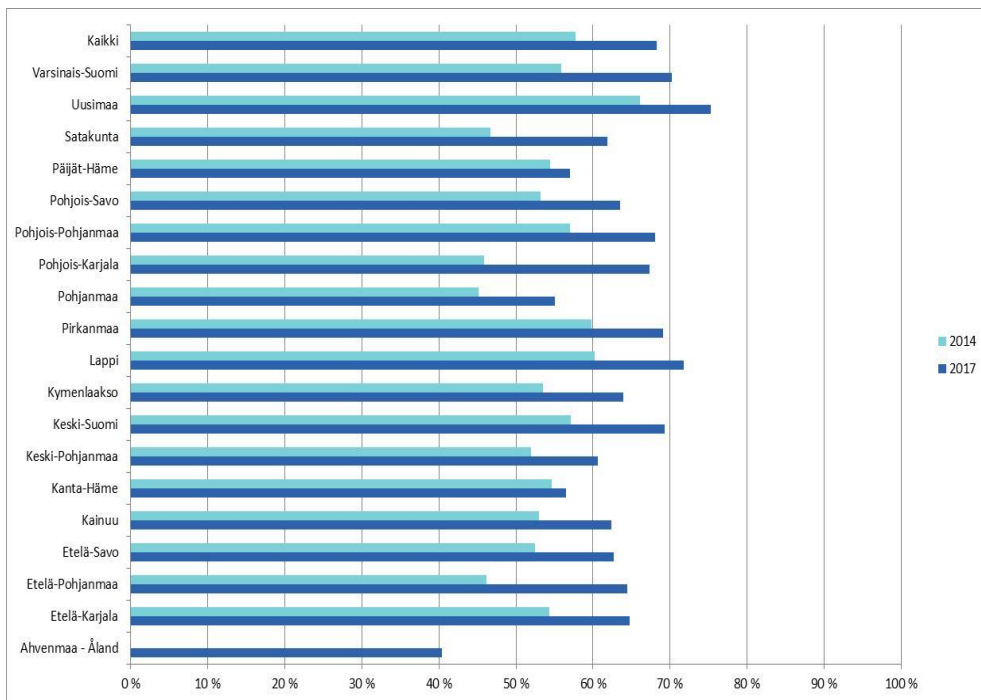
● Koko maa

● Uusimaa

● Pohjanmaa

● Lappi

RAPORTEISSA DIGIKÄYTTÖÄ ENNUSTAVAT TEKIJÄT: VAIHTELI MAAKUNNITTAIN, UUSIMAA VETURINA, KASVUA KAIKKIALLA

KÄYTTÖÄ ENNUSTIVAT:

1) Hyvä digi-palveluiden käytön osaaminen

2) Korkea koulutus

3) Positiivinen asenne ja mahdollisuus digipalveluiden käyttöön

4) e-palveluiden saatavuus

5) Alue

- ei ikä!

Käyttänyt jotain sote digipalvelua kuluneen vuoden aikana

RAPORTEISSA ESTEIDEN KOKEMUSTA SELITTIVÄT TEKIJÄT:

- 1) Asuinalue,
- 2) Huono terveys
- 3) Huono elämänlaatu
- 4) Korkeampi ikä
- 5) Pitkäaikaissairaus
- 6) Heikompi digi-osaaminen

Selitettävä: Täysin samaa mieltä ainakin jostain esteestä 0=ei, 1=kyllä			95% luottamusväli	
Merkittävät selittäjät:	p	OR	Alaraja	Yläraja
Alue: Ref: Etelä-Suomi				
Alue: Itä-Suomi	0,040	1,211	1,009	1,453
terveydentila nykyisin: Hyvä	0,020	0,731	0,562	0,951
elämänlaatu: Hyvä	0,032	0,643	0,430	0,962
ikäryhmä poimintahetkellä : ref: 20-54				
ikäryhmä poimintahetkellä 55-74	0,044	1,186	1,005	1,400
ikäryhmä poimintahetkellä ,75+	0,000	1,821	1,301	2,550
Jokin pitkäaikainen sairaus tai muu pitkäaikainen terveysongelma?: ei	0,001	0,790	0,685	0,911
Osaaminen internetin - verkkopalveluiden käyttäjänä: Ref: Nolla				
Peruspalveluita itsenäisesti käyttävä	0,000	0,464	0,344	0,627
Sujuva monen palvelun käyttäjä	0,000	0,304	0,223	0,413
Asiantuntijakäyttäjä	0,000	0,256	0,183	0,358

RAPORTEISSA JA TIETOKANNASSA SÄHKÖISTEN SOTE-PALVELUIDEN HYÖTYJÄ

- Suurin hyöty (52% täysin samaa mieltä): auttaa muistamaan varatun ajan
- Auttaa säästämään käyntejä (41% täysin samaa mieltä)
  - Säästyneet käynnit palvelu- ja asiakasryhmäkohtaisia
    - Omien mittaustulosten tallennus – toimitus ammattilaiselle (e.g. RR, HbA1c, INR) potentiaalisesti suurin säästäjä, mutta käyttäjiä aika vähän
    - Luotettava tieto terveydestä, sairauksista, itsehoidosta ja virtuaaliset vertaisryhmät myös merkittäviä säästäjiä, jälkimmäisellä vähemmän käyttäjiä
- Palveluhakemisto ja palveluiden vertailutiedot hyödyllisiä (34% täysin samaa mieltä)
- Osallistumista omaan hoitoon ei koeta niin suureksi hyödyksi – 23% täysin samaa mieltä

TIEDONHALLINNAN OSAAMISEEN YHTEYDESSÄ OLEVAT TEKIJÄT

- Koulutustaso: tiedonhallinnan osaaminen korkeampaa korkeammin koulutetuilla
- Potilastietojärjestelmä: Eskon ja Uranuksen käyttäjillä osaaminen muita matalampaa (ei käytössä FinnCC –luokitusta)
- Käyttökokemuksen pituus: kokeneemmilla osaaminen korkeampaa
- Perehdytyksen riittävyys: riittäväksi kokeneilla korkeampi osaaminen
- Tekninen toimivuus, helppokäyttöisyys ja hyödyllisyys: hyväksi kokeneilla korkeampi osaaminen

YHTEENVETO

- Tietokantaraportit tarjoavat monimuotoista tietoa käyttäjien itse valitsemista mittareista eri ulottuvuuksittain – mm. maakunta, ikä, palvelunkäyttö, sairastavuus
- Julkaisut tarjoavat tutkijoiden valitsemista mittareista keskeiset kyselykohtaiset tulokset, sekä syvällisempää tietoa tuloksia selittävistä/ ennustavista tekijöistä.
  - Keskeisten, itsenäistä suoriutumista, elämänhallintaa, palvelutarpeen arviointia ja palveluiden valintaa tukevien verkkopalveluiden **saatavuus vielä heikko** - kiireellisesti kehitettävä alueilla
  - Sosiaali- ja terveystalvissa kansalaisilla tarve pystyä hoitamaan asioitaan jatkossakin myös kasvokkain – ammattilaisilta tarvitaan **taitoa tunnistaa ne asiakkaat ja toiminnot, jotka soveltuvat sähköiseen asiointiin**.
  - Digitalisaatio tarjoaa työkaluja. Niiden käyttöönotto edellyttää, että toimintatavat muuttuvat, muuten niiden tarjoama hyöty menetetään. Organisaatioiden => ammattilaisten tulee systemaattisesti kehittää sähköisiä (virtuaalisia) palvelupolkuja hyödyntämään verkkopalveluita niistä eniten hyötyville asiakasryhmille
  - On palveluja tarjoavien organisaatioiden vastuulla => ammattilaisten tehtävänä tarjota **potilaille riittävästi tukea ja ohjausta** organisaation verkkopalveluiden käyttöön.
  - Palveluja tuottavien organisaatioiden on tilaajina ja teknologiayritysten toimittajina jatkossa kiinnitettävä erityistä huomiota kansalaisille suunnattujen palveluiden **tietoturvallisuuteen ja helppokäyttöisyyteen**, jotta sähköiset palvelut eivät lisää väestön eriarvoistumista.

- Kaikki tieto kansalaisista ei vielä lähiaikoinakaan saatavilla sähköisesti (mm. omat seurantatiedot, sosiaalihuollon tiedot...) – vielä ehtii suunnittelemaan uusia tapoja ja toimintamalleja hyödyntää tietoja potilastyössä
- Ammattilaisten aktiivisuutta tarvitaan tietojärjestelmien kehitystyössä myös → tarpeet rakenteisen tiedon hyödyntämiseksi potilastyössä
- Kanta on lisännyt tarvittavien potilastietojen saatavuutta – käytön monipuolisen hyödyntämisen osaaminen tärkeää
- Osallistuminen digikehittämiseen parantaa digiosaamista
- Kansalaisten tukeminen sähköisten palveluihin käyttöön **kriittinen osaaminen!**
- Koulutustaso yhteydessä osaamiseen - Työelämässä paljon opistotasoisien sairaanhoitajakoulutuksen käyneitä sairaanhoitajia (amk v:sta 1994), joilla tiedonhallinnan koulutus puuttuu tai se on ollut hyvin vähäistä koulutuksen aikana

Kiitos

- Hannele.hypponen@thl.fi

<https://thl.fi/fi/web/tiedonhallinta-sosiaali-ja-terveysalalla/mita-tiedonhallinta-on-/sosiaali-ja-terveydenhuollon-tietojarjestelmapalveluiden-seuranta>

https://sampo.thl.fi/pivot/beta/fi/steps/kansalais/fact_steps_kansalais

https://sampo.thl.fi/pivot/beta/fi/steps/kansalais/summary_tiiviste1

